No. 114. 1841.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Donderdag 23 September.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 19den September.

De *Moniteur* houdt heden eene ordonnantie waarbij de minister van finantien geautoriseerd wordt tot de uitgifte van een gedeelte der leening van 450; waartoe het gouvernement, bij de wet van 25 Junij 1841 (budget van ontvangsten voor 1842) is geautoriseerd geworden. De beide artikelen der ordonnantie houden het volgende:

Art. 1. Onze minister secretaris van Staat voor de finantien wordt gemagtigd om over te gaan tot den openbaren verkoop, bij wijze van mededinging en door verzegelde inschrijving, van zoodanige som van 3 per cents renten, als noodig zal wezen om een kapitaal van 150 millioen franken daar te stellen. Deze renten zullen loopen van den 22sten Junij 1841. De verkoop zal gedaan worden aan de vereeniging, welke den hoogsten prijs zal bieden boven het minimum door onzen minister van finantien vastgesteld.

Art. 2. Overeenkomstig de bepalingen der twerde paragraaf van art. 35 der wet van 25 Junij 1841, zal de dotatie der amortisatiekas, van den 1sten Januarij 1842 af, verhoogd worden met eene som, gelijk staande met het honderdste gedeelte van het nominale kapitaal der renten, welke uit kracht van het bovenstaande artikel 1 zullen genegotieerd worden."

Het dagblad *la Presse* dat voor het orgaan van den minister van finantien, den heer *Humann*, gehouden wordt, na gezegd te hebben, dat tot de leening eerst eergisteren, in een raad der ministers, te St. Cloud, onder voorzitting des konings gehouden, besloten is, voegt er bij:

» Het voornemen van den minister van finantien om vooreerst de leening nog geen voortgang te doen hebben, was gewettigd en ook wel bekend; het steunde op de afdoende gronden die wij met volkomen kennis van zaken hebben uiteengezet; maar het door de meerderheid van den raad der ministers aangenomen besluit, is meer het gevolg van staatkundige dan finantiele beweegredenen. De raad heeft vermeend dat de omstandigheden van heden en voor acht dagen niet meer dezelfde zijn.

» De onlusten die in eenige departementen zijn uitgebarsten, de fusillade te Clermont, de vernieuwde moordaanslagen tegen de leden der koninklijke familie konden Europa misleiden; het gouvernement juist te midden dezer omstandigheden, een beroep doende op het crediet, heeft den vreemdeling willen toonen, dat zijn vertrouwen in de gezindheid der kapitalisten niet is geschokt geworden.

» Het ministerie heeft ook van het oogenblik van rijzing willen gebruik maken, veroorzaakt door de kennis die het publiek heeft gehad van de voornemens des ministers van finantien, voornemens aan welks opregtheid wij hebben moeten gelooven, gelijk wij ze nog voor opregt houden. Wij weten met der daad uit eene zekere bron dat de minister van finantien een staat had overgelegd, waaruit bleek dat hij in de dienst van de schatkist konde voorzien tot op den 1sten Januarij 1843, zonder dat de hulp eener leening noodig was."

— Een aantal adressen van gelukwensching worden den koning van verschillende autoriteiten en plaatsen toegezonden, ter gelegen- van den weder mislukten aanslag op den 13den dezer.

— Gisteren hebben zich een aantal onruststokers bij de poort St. Denis verzameld, maar zijn spoedig door detachementen nationale en municipale garde uiteengedreven. — Den avond te voren, toen de zamenscholingen dreigender schenen te worden, werden de rustverstoorders eensklaps door een aantal detachementen, uit verschillende kasernen getrokken en langs onderscheidene straten deboucherende, derwijze omsingeld, dat een honderd en twintigtal dier lieden, die na de vereischte sommatien niet uiteengingen, door de stadssergeanten werden gearresteerd en na in de binnenplaats van de kaserne St. Martin opgesloten te zijn, des avonds ten 11 ure naar de conciergerie overgebragt.

— De heer *de St. Aulaire*, nieuw benoemd gezant te Londen, is reeds gisteren naar zijn post vertrokken.

— De *Moniteur Parisien* vermeldt dat de onderhandelingen over een handelstraktaat tusschen Frankrijk en Belgie geregeld voortgezet worden en tot eene beslechting leiden. De belgische commissarissen hadden depeches over den staat der onderhandelingen naar Brussel gezonden, waarover het belgisch ministerie voor een paar dagen beraadslaagd had.

— Heden uit hoofde van den Zondag geene fondsnotering.

Van den 20sten. — Gisteren is het dagblad *le National* en heden het *Journal du Peuple* in beslag genomen.

— Het gerucht, dat de volkstelling in deze hoofdstad mede zal worden uitgevoerd, schijnt allezins gegrond te zijn. Het bewind moet bepaald hebben, dat deze maatregel van den 20 tot den 25 zou doorgezet worden. Men schijnt niet zonder reden beducht, dat dit onder de mindere klassen tot ongelegenheden zal aanleiding geven. Men neemt daartegen echter vele maatregelen van voorzorg.

— Uit vrees voor onlusten waren gisteren morgen de troepen in de kasernen geconsigneerd, doch in den loop van den dag is het consigne opgeheven. Des avonds zijn het plein van het Chatelet en de voorstad St. Antoine rustig gebleven. Op de boulevards, voornamelijk bij de poorten St.-Martin en St.-Denis was eene talrijke menigte, 't zij nieuwsgierigen, 't zij kwalijkgezinden verzameld, doch talrijke patrouillen, die elkander gedurig kruisten, hebben de orde gehandhaafd. Heden moeten de regtbanken zich bezighouden met de zaak der in de laatste dagen bij de zamenscholingen gearresteerde personen.

— De policie heeft talrijke huiszoekingen bij de wapensmeden in de hoofdstad gedaan, om te onderzoeken of, overeenkomstig de bestaande reglementen, de sloten van de vuurwapenen genomen zijn. Een groot getal stokdegens zij bij die gelegenheid in beslag genomen.

— In het kamp van Compiegne worden thans groote manoeuvres uitgevoerd.

— Volgens de jongste tijdingen uit Clermont hebben aldaar voortdurend arrestatien plaats, ten gevolge van de onlusten welke in die stad hebben plaats gehad. De gearresteerden werden in geslotenrijtuigen naar elders vervoerd. Nog vier militairen waren aan de bekomen wonden overleden.

— De berigten uit Madrid tot den 13den September houden niets bijzonders. Van de zijde van het gouvernement waren in den laatsten tijd geene maatregelen van belang genomen. Men was weder bevreesd voor moeijelijkheden met Portugal, ter zake van den smokkelhandel die op de grenzen gedreven werd.

— Ter beurze van heden (20 *September*) was de fondsnotering: 5 pCt. 115; 3 pCt. 79,25; Nap. r. 105,70; Sp. Ardoin 23¾ Rom. L. 103¾.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 19den September.

HH. MM. de Koning en de Koningin van Pruissen hebben den 13den hunne plegtige intrede in Breslau, de hoofdstad van Silezie, gedaan, en zijn aldaar met veel luister en geestdrift ontvangen. — Er bevinden zich thans, behalve de Prinsen van den bloede, ook verscheidene vreemde Vorstelijke personen en een groot getal buitenlandsche officieren in Breslau, welke bij de wapenoefeningen van het 5de en 6de legerkorps tegenwoordig zijn geweest.

— De heer *Thiers* is van zijne reis naar Weenen reeds den 17den dezer te Koblenz teruggekomen, en heeft zich, na een kort oponthoud, naar Keulen begeven, om van daar zijne terugreis naar Parijs voort te zetten. Te Weenen heeft de heer *Thiers* zich slechts twee dagen opgehouden, en onder anderen de gedenkwaardige slagvelden van Wagram en Aspern bezigtigd. Volgens berigten uit die hoofdstad, is hij aldaar met geene Oostenrijksche of andere staatsmannen in aanraking geweest.

— Volgens berigten uit Frankfort van den 17den dezer, zou Vorst *von Metternich* den 20sten dezer het slot Johannisberg verlaten, om over Darmstad, Karlsruhe, Stuttgart en München, naar Oostenrijk terug te keeren. Men meende dat zijn [illegible]

Zuid-duitsche hoofsteden ook in verband stond met beraadslagingen over Duitsche aangelegenheden, welke gedurende zijn verblijf op den Johannisberg hadden plaats gehad. De graaf *von Munch-Bellinghauzen*, voorzitter der Duitsche Bondvergadering, begeeft zich insgelijks naar Weenen.

— Uit Athene meldt men, dat de verbittering tegen de in Griekschen dienst staande vreemdelingen hand over hand toeneemt; dat de weinige Beijersche officieren en beambten, die nog in het Koningrijk gevonden worden, gaandeweg vertrekken, en eerlang allen het land verlaten zullen hebben, en dat alzoo Koning *Otto*, tegen wien zich, uit hoofde van zijne vreemde afkomst, mede geen gering misnoegen openbaart, genoegzaam alléén aan den partijhaat der Grieken is prijs gegeven, en hierdoor meer en meer in eenen moeijelijken toestand geraakt.

BELGIE.

BRUSSEL, den 21sten September.

Naar men zegt zullen met den 1sten November aanstaande de reserve-regimenten ontbonden worden.

— In het *Commerce Belge* leest men heden:

„ De chefs der voornaamste boekhandelaarshuizen te Brussel hebben zich ll. Vrijdag vereenigd, om in de middelen te voorzien ter verdediging der belangen hunner nijverheid, die zij vreezen dat opgeofferd zal worden bij de handelnegotiatien, die thans te Parijs geopend zijn; zij hebben eene nota aan den minister van binnenlandsche zaken gerigt en hebben eene commissie van drie leden benoemd, speciaal belast om aan het gouvernement alle inlichtingen betrekkelijk dien tak van nijverheid en die er toe behooren, te geven, zoowals: drukkerijen, papierfabrieken, gieterijen, binderijen, enz. Deze commissie bestaat uit de heeren: *L. Cans*, *A. Hauman* en *Hennessy*. Een hunner moet zich eerstdaags naar Parijs begeven.

— De heer *Thiers* met zijne familie is Zondag avond van Coblentz hier aangekomen en Maandag morgen naar Rijssel voortgereisd.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 22sten September.

Gisteren nacht heeft er in het nabijgelegene gehucht Over-Aa eene aanzienlijke brand plaats gehad van twee boerenwoningen, welke geheel door de vlam vernield zijn. Naar men verneemt is deze brand ontstaan door eene nabij de woning gelegene hooimijt, waarvan het hooi aan het broeijen en eindelijk in vlam zou geraakt zijn; terwijl wij voorts vernemen dat de beide woningen ongelukkigerwijs niet tegen brandschade verzekerd waren.

— De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft gisteren weder eene openbare zitting gehouden. De voorzitter heeft daarin kennis gegeven dat ontvangen zijn de geloofsbrieven van het nieuw benoemde lid der kamer, voor de provincie Noord-Holland, den heer *Pieter Huidekooper*, en dat hij, voorzitter, door den Koning gemagtigd is, om van hem den gewonen eed af te nemen.

Wordt benoemd eene commissie, om de geloofsbrieven van den heer *Huidekooper* te onderzoeken. De commissie bestaat uit de heeren *de Jonge van Campens-Nieuwland*, *van Akerlaken*, *van Hoorn van Burgh*, *Hinlopen* en *van den Velden*.

De commissie, zich tot dat einde verwijderd hebbende, komt na eenig verwijl terug, en brengt, bij monde van den heer *de Jonge*, rapport uit. Daaruit blijkt, dat de geloofsbrieven in orde bevonden zijn, en dat de heer *Huidekooper* met 56 van 68 tegenwoordig zijnde leden der Staten van Noord-Holland tot lid der Kamer gekozen is.

Het nieuw benoemde lid wordt thans binnengeleid, legt den gevorderden eed af, en neemt zitting.

De voorzitter verzoekt de leden, om zich ten half één ure in de afdeelingen te vereenigen, ten einde eene mededeeling te ontvangen, terwijl na den afloop, de [illegible] sectie eene bijeenkomst zal houden.

De zitting gaat daarna onbepaald uiteen.

— Men verneemt, dat de Regering eene bezuiniging van elfduizend gulden op het hoofdstuk van binnenlandsche zaken en van vijftigduizend gulden op dat van oorlog toegestaan heeft. Wat aangaat het laatste hoofdstuk, zou die bezuiniging, naar men verzekert, op 's Rijks stoeterij te Borculo verkregen worden.

— De afdeelingen van de Eerste Kamer houden zich dagelijks en onafgebroken bezig met het onderzoek der op den 17den dezer door de Tweede Kamer aan haar toegezonden ontwerpen van de wet: 1°. houdende eene instructie voor de Algemeene Rekenkamer; 2°. tot vervroegden overgang van de uitgestelde in werkelijk rentgevende schuld, en 3°, omtrent de intrekking en aflossing van schuld voor 1841.

— Er is thans eene lijst opgemaakt van de sollicitanten, die zich tot de tweede kamer gewend hebben, om bij de vervulling der opengevallene betrekking van lid der Algemeene Rekenkamer, in aanmerking te komen. Daarop komen voor: 1°. Mr. *W. G. Hory*, agent van 's Rijks domein in Overijssel, te Zwolle; 2°. *D. P. van Hoogenhuize*, commies bij de Algemeene Rekenkamer; 3°. Jhr. *L. J. H. Ridder De van der Schueren*, lid der ridderschap van de provincie Noordbraband, adjunct-commies bij het departement voor de zaken van den Roomsch-Katholijken Eeredienst; 4°. *E. Frieswijk* provinciaal inspecteur der registratie in de provincie Overijssel, wonende te Zwolle; 5°. Jhr. *C. H. T. Nahuys* lid der ridderschap van Gelderland, arrondissements-inspecteur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Alkmaar, 6°. *J. L. Le Houx*, hoofdontvanger van het regt van waarborg op de gouden en zilveren werken te 's Gravenhage; 7°. Mr. *H. van Stralen*, commies bij het ministerie van binnenlandsche zaken; 8°. jonkh. *O. W. Hora Siccama*, commies bij het ministerie van binnenlandsche zaken; 9°. *L. Nilant*, lid der provinciale Staten van Overijssel en burgemeester van Olst; 10°. *P. M. van Meurs*, hoofdambtenaar bij het provinciaal bestuur van noordbraband, te 's Hertogenbosch; 11°. *J. J. van den Ouweland*, cantonregter te Oosterhout; 12°. *A. H. Naus*, controleur der eerste klasse bij de directe belastingen te Roermond, Limburg: 13°. *W. J. Ockersse Rutten*, commies bij de Algemeene Rekenk.; 14°. Mr. *A. F. J. Romskwinckel*, referendaris bij het departement van binnenlandsche zaken; 15°. Jhr. Mr. *H. van Alphen*, commies chef van het kabinet van het ministerie van marine en kolonien; 16°. *D. J. H. Boellaard* commies bij het ministerie van finantien; 17°. *J. Revius*, gepensioneerd ritmeester; 18°. *P. van Genebeth*, oud professor; 19°. *J. P. Overgaauw Pennis*, inspecteur der registratie te 's Gravenhage; 20°. Mr. *P. P. Quarles van Ufford*, ontvanger der directe belastingen te 's Gravenhage, 21°. *A. Elink Sterk*, hoofdcommies bij het ministerie van finantien. 22°. *G. T. B. Croiset*, inspecteur der domeinen, wegen, vaarten enz., in het 1ste ressort te Arnhem; 23°. *Brutel de la Rivière*, referendaris; 24°. *Ed. Lamoraal* baron *Rengers*, ridder der militaire Willemsorde 2de klasse, lid der ridderschap en der provinciale Staten van Vriesland, agent van het domein te Leeuwarden.

— Gisteren morgen is H. K. H. Mevrouw de Prinses *van Oranje*, vergezeld van de gravin *Maria* van Wurtemberg, van 's Hage naar Stuttgart vertrokken.

— Z. M. heeft den kapitein ter zee *W. A. Geesteranus*, bevel voerende over het fregat *Bellona*, en den scheeps-luitenant *P. Dibbitz*, kommandant van de schooner *Argo*, tot ridders der Militaire Willemsorde, 4de klassen, benoemd, en zulks wegens de door hen bewezene diensten bij de inneming van Sinkel en gevechten nabij Baros, op de westkust van Sumatra.

— De majoor *Duyker*, in garnizoen te Maastricht, is door Z. M. benoemd tot kolonel-kommandant der bondgenootschappelijke troepen van het Groothertogdom [illegible] Limburg, waarvan het contingent uit drie bataillons moet bestaan.

— Men verneemt dat Z. M. den 1sten luitenant der infanterie, *A. J. F. H. Faes*, thans op non-activiteit, onlangs weder in rang en ancienneteit in actieve dienst gesteld heeft bij het 1ste regement infanterie. — De 2de luit. van het 2de reg. inf. *C. F. de Lannoij* is in zijnen rang en ancienneteit bij het leger in Oost-Indie overgeplaatst.

— Zondag avond hebben de beroemde zanger en zangeres *Rubini* en *Persiani* te 's Hage het aangekondigd concert in de zaal *Diligentia* gegeven. Hetzelve werd vereerd met de tegenwoordigheid van verscheidene leden der koninklijke familie, en voldeed ten volle aan de hooggespannen verwachting welke men van het uitstekend talent dezer beide vermaarde kunstbeoefenaars had. Aanstaanden zaturdag zullen beide kunstbeoefenaren een tweede concert in den koninklijken schouwburg te 's Hage geven, daartoe gunstig door Z. M. ter hunner beschikking gesteld.

— Op den 18den dezer is te Utrecht, in den ouderdom van 63 jaren, overleden de hoog ed. gestr. heer *Jan Post*, gepensioneerd generaal-majoor der kavallerie, ridder der Militaire Willem-orde, 3de klasse, van den Nederlandschen Leeuw en van het Legioen van Eer.

— Laatstleden Zaturdag is te Rotterdam gehouden de algemeene vergadering der Hollandsche maatschappij van fraaije kunsten en wetenschappen. De algemeene voorzitter, de weleerw. heer *G. H. M. Delprat*, opende die met eene keurig bewerkte redevoering, *over de heerschende wanbegrippen omtrent den maatstaf ter beoordeeling van ware volksbeschaving*, ten slotte den beroemden *van der Palm* voorstellende als het toonbeeld van ware beschaafdheid. Vervolgens las de algemeene secretaris, de heer *A. van Ryckevorsel*, *Hz.*, het verslag van de handelingen en voorvallen gedurende het laatst verloopen maatschappelijk jaar. Daarop werd door den voorzitter de gouden eerepenning uitgereikt aan den heer *J. P. Heye*, med. doctor te Amsterdam, in de vorige algemeene vergadering hem toegewezen, voor zijne *Gedichten, grootendeels geschikt om voor vier, en voorts om voor eene en meerdere stemmen op muzijk te worden gebragt.*

Na herinnering aan de in 1840 uitgeschreven prijsstoffen, werd, uit een voorgedragen drietal uit de afdeeling Leiden, tot algemeenen voorzitter benoemd de hooggel. heer Mr. *C. J. van Assen*, terwijl door genoemde afdeeling tot algemeenen secretaris benoemd was de heer Mr. *A. C. Huyser*. Verder bleek het, dat op geen der vier in

het jaar 1839 uitgeschreven prijsstoffen eenig antwoord was ingekomen, en werd tot het op nieuw uitschrijven van die allen besloten.

— Men heeft thans de Javasche Couranten tot den 29sten Mei ll. ontvangen. Dezelve melden onder anderen dat op verzoek zijn gepensioneerd de kolonel der infanterie *J. Le Bron de Vexela*, de luitenant-kolonel *P. Oosthout*, met toekenning van den rang van kolonel, zonder bezwaar van 's lands kas, alsmede de kapiteins *P. Louis* en *A. V. P. de Brauwere*, en de kapitein der artillerie, *W. Cyré*.

Volgens mededeelingen, uit Amboina ontvangen, heeft zich te Dodonga of Gilolo, op Almaheira, den 1 November ll. eene aardbeving doen gevoelen, waardoor al het ter plaatse aanwezig metselwerk gescheurd en vernield is. De schokken dezer aardbeving, welke zich steeds, ofschoon in ligten graad, herhaalden, namen van den 3 tot den 15 December weder zeer in hevigheid toe. Zij schenen echter in geen verband tot den berg te Ternate te staan.

Sedert de laatst gedane officiele aankondiging zijn door de belang hebbenden geligt de navolgende door Z. M. verleende octrooijen:

Een octrooi in dato 24 Maart 1840, voor den tijd van vijf jaren verleend aan *E. Geck* te Haarlem, *Hk. van Kell* te Amsterdam en *B. G. van Kell* te Haarlem, op de uitvinding van een werktuig tot het droogmaken van meeren, polders enz., hetwelk niet door wind, stoom- of paardenkracht wordt gedreven.

Een octrooi in dato 18 April 1841, voor den den tijd van tien jaren verleend aan *C. Glad* te 's Gravenhage op de invoering van een nieuw werktuig tot het breijen van mutsen, enz.

Een octrooi in dato 18 Julij 1841, voor den tijd van tien jaren verleend aan *F. Delbos*, woonachtig te Bordeaux, domicilium verkozen hebbende bij Mr. *G. N. de Kempenaar*, advokaat te 's Gravenhage, op de invoering van twee werktuigen, genaamd *hijdrophore simple* en *hijdrophore regulateur*, beide geschikt om het bleeken en zuiveren der spikerbrooden te vereenvoudigen en gemakkelijk te maken, en de zoogenaamde net of uitdekking geheel te vervangen.

Een octrooi in dato 19 Julij 1841, voor den tijd van tien jaren verleend aan *P. van Schendel* te 's Gravenhage, op de uitvinding van verbeteringen in de voortstuwings-middelen van stoomvaartuigen.

Een octrooi in dato 10 Julij 1841, voor den tijd van tien jaren verleend aan *G. F. Laveissière*, woonachtig te Parijs, domicilium verkozen hebbende bij *C. C. Uhlenbeck*, te Amsterdam, op de invoering van een toestel om spelden en draadnagels te vervaardigen.

Een octrooi in dato 5 Augustus 1841 voor den tijd van vijf jaren verleend aan *A. Campbell* te Rotterdam, op de invoering van eene zamenstelling, genaamd *savon végétal*, dienstig tot het reinigen en bleeken van alle soorten van vervaardigde stoffen.

Een octrooi in dato 11 Augustus 1841, voor den tijd van vijf jaren verleend aan de Gebroeders *Rossay* te Utrecht, op de uitvinding eener nieuwe wijze om stroohoeden te vervaardigen.

De Regering heeft thans geantwoord op de bedenkingen, in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gemaakt, omtrent de ontwerpen der begrootingswetten van 1842 en 1843. Zij heeft daarbij beschouwd: 1°, het zamengevat cijfer der uitgaven, in vergelijking gebragt met dat van het loopend jaar en in verband met de middelen tot dekking daarvan voorgesteld, en 2°, de bijzonderheden waartoe elk hoofdstuk op zich zelf aanleiding heeft gegeven.

Op de aanmerking, dat het ongrondwettig zou wezen, dat de begrooting niet is ingeleverd een vol jaar vóór het tijdstip waarop die in werking zou moeten worden gebragt, geeft de Regering te kennen, hoe zij zich gevleid had, dat de daarvoor bij de aanbieding der begrooting gegeven redenen, waaraan zij zich alsnog gedraagt, zouden zijn gebillijkt geworden; en zulks des te meer, daar tijdens de beraadslaging over de loopende begrooting, in de laatste dagen van het verleden jaar, zeker niemand heeft verwacht dat de tweejarige begrooting alstoen reeds acht dagen later zou aangeboden worden, noch zulks kon verwachten, daar, gelijk men zich herinneren zal, op eene daartoe strekkende vraag, geantwoord werd, dat de tweejarige begrooting wel nog in de tegenwoordige zitting, doch niet dan in of na Julij, zou worden ingeleverd. De Regering kan geenszins toegeven, dat deze handelwijze zelfs met de letter der Grondwet zou strijden; deze toch bepaalt dat de begrooting voor twee jaren zal worden vastgesteld, en dat zij telkens een jaar voor het verstrijken van dien termijn zal worden voorgedragen; en daar nu nog geene tweejarige begrooting heeft bestaan, zoo volgt hieruit, dat de bepaling, om een vol jaar vooruit de begrooting in te leveren, voor deze tweejarige begrooting naar de letter niet verpligtend is. De bedoeling dier bepaling is zeker geene andere, dan dat het onderzoek en de beraadslaging niet zoo kort voor het einde van het jaar zouden behoeven plaats te hebben, dat, bij een langer gerekt onderzoek of bij verwerping, stilstand of belemmering in den geregelden gang des bestuurs zou ontstaan.

De tegenwoordige voordragt van begrooting strijdt niet met de letter en voldoet aan de onmiskenbare bedoeling der Grondwet. Toen de Regering ten verleden jare de eenjarige begrooting voorstelde, werd zulks ongrondwettig genoemd, en het was op aandrang der Kamer dat, ter behoud van het grondwettig beginsel, in den considerans der begrootingswetten eene wijziging werd gebragt. De Regering oordeelt genoeg te hebben gezegd, om het verwijt van ongrondwettigheid der tegenwoordige voordragt eener tweejarige begrooting van zich af te weren. En wanneer zij al eens vermeende te kunnen en te mogen toegeven aan het verlangen, ten deze door verschillende leden geuit, dat nu voor het jaar 1842 eene éénjarige begrooting zou worden voorgedragen, en vervolgens voor de jaren 1843 en 1844 eene tweejarige, zou zulks weinig aan de bedoeling der voorstelling beantwoorden, daar die tweejarige begrooting ook nu al dadelijk in gereedheid zou moeten worden gebragt, om nog voor het einde des jaars ingeleverd te worden. Men zou dus buiten de gelegenheid zijn, werkelijke verbeteringen en verlichtingen daar te stellen, en alzoo in effect eene driejarige begrooting voordragen, waarvan het onvermijdelijk gevolg zou wezen, dat de verbeteringen die de Regering zich voorstelt in den loop van het volgend jaar voor te bereiden voor de begrooting, die met het einde daarvan, over 1844 en 1845, moet ingeleverd worden, niet zouden kunnen worden daargesteld.

Op de aanmerking dat de voorgedragen begrooting geene blijken zou opleveren van doorgaande zucht tot bezuiniging, maar integendeel, dat er eene strekking tot verhooging in wordt waargenomen, zegt de Regering, dat zij dit meent te mogen ontkennen. Op een zeer groot aantal posten zijn aanmerkelijke bezuinigingen gebragt, ofschoon inderdaad de uitgetrokken cijfers verhoogd mogen zijn, hetwelk is toe te schrijven aan de omstandigheid, dat de uitgaven vroeger uit verschillende fondsen werden goedgemaakt. Enkele posten zijn, dit is niet te ontkennen, verhoogd; doch de hoofden van departementen, die zulks hebben goedgekeurd, vermeenen daartoe wel gegronde redenen te hebben, die zij, het zij dan schriftelijk, het zij bij latere mondelinge beantwoordig, zullen blootleggen.

Wat aangaat het verhoogde cijfer der gezamenlijke hoofdstukken, merkt de Regering aan, dat dit verhoogde cijfer het noodwendig gevolg is, mede van het zamentrekken der verschillende begrootingen en van het daarop brengen van zoo vele onderwerpen, als vroeger daarop niet voorkwamen. De begrooting, welke voormaals eerder te beschouwen was als slechts de uitgaven te bevatten, die door de belastingen en gewone staatsinkomsten gedekt werden, heeft thans eene andere strekking verkregen, en is meer te beschouwen als eene volledige aanwijzing van vermoedelijke ontvangsten en uitgaven. De gevolgtrekkingen en het beklag over een verhoogd cijfer, welke hieruit worden afgeleid, zouden al ligt het gevolg kunnen hebben, dat de Regering van nuttige verbeteringen en inrigtingen teruggehouden wierd.

Ten aanzien van het verband tusschen de uitgaven en de middelen om deze te dekken, is aangemerkt, dat het nog niet duurzaam is verkregen. Ofschoon de Regering er niet aan twijfelt, dat bij vervolg dit verband meer en meer zal bevestigd worden, zoo meent zij echter te mogen opmerken, dat het bij de aanbieding der begrooting gezegde geene bepaalde verdere strekking heeft, dan voor zoo veel deze begrooting aanbelangt; voorts dat, ofschoon de opbrengst van belastingen en inkomsten vooraf nooit met zekerheid is te bepalen, er echter genoegzame en wel beredeneerde waarschijnlijkheid is, dat de middelen toereikend zullen zijn tot het bestrijden der uitgaven, en eindelijk dat, daar noch nieuwe, noch verhooging van bestaande belastingen, wordt voorgesteld, de voordragt der middelen in effecte niet anders is dan hetgene bij eene credietwet, waarvan gesproken is, zou toegestaan worden.

Wat aangaat het te kennen gegeven verlangen, dat de Grondwet andermaal mogt worden herzien, zegt de Regering, dat het altijd eene aangelegenheid van het uiterste aanbelang is, eene staatsregeling te herzien, en zulks des te meer, nadat dit nog zoo kort geleden heeft plaats gehad. Dan wat hiervan ook zij, de voorstelde begrooting is gegrond op de bestaande Grondwet, en behoort dus te blijven buiten den invloed van alle beschouwingen, die over de wijziging dier Grondwet zouden kunnen worden gemaakt.

Eindelijk wordt gezegd dat, wat de algemeene aanmerking betreft, aan het geuit verlangen, dat de berekeningen, strekkende tot gronslag voor de begrootingswetten, zullen geteekend worden door de Ministers, tot wier departementen die staten behooren, zal worden voldaan, ook in verband met de voorgedragen wet, houdende instructie voor de Algemeene Rekenkamer. Daar echter het 1ste en 2de hoofdstuk, benevens het laatste, tot geen departement speciaal behooren, en gelijkvormigheid nogtans noodzakelijk is, zoo zullen de daartoe betrekkelijke berekeningen door den Minister van Financien worden geteekend, als verantwoordelijk dat geene meerdere dan de toegestane gelden worden uitbetaald, zonder dat daardoor voor dien staatsdienaar desaangaande eenige andere dan de comptabele aansprakelijkheid moet geacht worden te ontstaan.

Prijsuitschrijving van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, in Noord-Braband.

Het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Braband heeft, in deszelfs vijfde jaarlijksche algemeene vergadering, gehouden op Woensdag den 7den Julij 1841 onder voorzitting van den heer bestuurder, jonkheer *A. Martini van Geffen*, de navolgende vragen uitgeschreven:

I. Eene volledige verhandeling over het regt van voorpoting in Noord-Braband.

Voor de beste en voldoende gekeurde verhandeling over het voorgestelde onderwerp, looft het genootschap uit, hare gouden medaille, ter innerlijke waarde van *f* 150, of wel de waarde van dezelve, ter keuze des schrijvers; terwijl, in geval de vraag slechts mogt worden beantwoord voor een bepaald gedeelte van het gewest, als b. v. de Meijerij van 's Hertogenbosch, de zoogenaamde baronie van Breda, het marquisaat van Bergen-op-Zoom, het land van Heusden en Altena, enz., enz., aan zoodanige voldoende gekeurde beantwoording de zilveren medaille van het genootschap zal worden gehecht.

II. Hoedanig is thans de gesteldheid van het fabrijkwezen in Noord-Braband, en welke zijn de middelen om dezen tak van nijverheid aan te moedigen en uit te breiden?

De volledig gekeurde beantwoording van deze vraag zal worden bekroond met de gouden medaille van het genootschap, ter innerlijke waarde van *f* 150, en eene premie van één honderd gulden.

III. Eene levensschets van den 's Hertogenboschenaar *Willem Jacob van 's Gravesande*, voornamelijk met aanwijzing zijner verdiensten in het gebied der Wetenschappen.

IV. Eene oordeelkundige verzameling van woorden, uitdrukkingen en gezegden, tot het Noord-Brabansch taaleigen behoorende, behoorlijk taalkundig toegelicht in hunnen oorsprong en beteekenis en door voorbeelden uit oude schrijvers en schriften gestaafd.

Voor elk der als voldoende geoordeeld zullende worden antwoorden op beide voorgaande vragen, zal de gouden medaille van het genootschap, ter innerlijke waarde van *f* 150 worden uitgereikt.

Voorts heeft het genootschap gemeend alsnog de volgende twee prijsvragen, waarvan de termijn van beantwoording verstreken is, te moeten voorstellen:

I. Een overzigt der ziekten in Noord-Braband, in verband met de gesteldheid van het gewest en de leefwijze van deszelfs inwoners.

Het gevraagde overzigt behoort te worden voorafgegaan door eene beknopte natuurlijke geschiedenis van het gewest en deszelfs inwoners, en de *Conspectus Morborum* van *Hufeland* in de rangschikking der ziekten worden gevolgd.

Men zie over de wijze van behandeling: *H. F. Thijssen*, geschiedkundige beschouwing der ziekten in de Nederlanden; Amst. 1824.

Voor eene voldoende beantwoording belooft het genootschap deszelfs gouden medaille.

II. Op vele plaatsen in de Provincie Noord-Braband bevindt zich, op eene meerdere of mindere diepte, onder de oppervlakte van den grond, eene harde korst of laag, veelal oer, ijzermaal of vleisch door den landbouwer genaamd, en door dezen als nadeelig voor de vruchtbaarheid beschouwd, doch uit een metallurgisch oogpunt wel waardig, om in het belang der nijverheid te worden onderzocht, weshalve in dat belang en in dat van den landbouw, wordt gevraagd:

1°. Welke zijn de bestanddeelen van die korsten of lagen?

2°. Is de oorzaak van hun bestaan of hunne geaardheid zoodanig dat eenmaal doorgebroken of opgedolven zijnde, derzelver reproductie, na korter of langer tijdsverloop, te wachten zij?

3°. Voor zoo verre dezelve uit ijzererts mogten bestaat, is die erts in zoodanige hoeveelheid en de hoedanigheid voorhanden, dat deszelfs exploitatie en bewerking voor de nijverheid van belang zoude kunnen worden, en zoo ja, in welke streken van de provincie?

Voor de volledige beantwoording der drie deelen van deze vraag wordt uitgeloofd de gouden medaille, ter waarde van *f* 150 of de waarde van dezelve, ter keuze van den schrijver, benevens eene premie van één honderd en vijftig gulden; terwijl aan de voldoende beantwoording van het eerste en tweede, of van het eerste en derde gedeelte te [illegible] de gouden medaille, en eene premie van vijftig gulden wordt [illegible].

De antwoorden moeten, geschreven [illegible] Hoogduitsch (mits met eene Nederduitsche letter), Fransch of Latijn, door eene andere hand dan die des schrijvers. Aan het einde der antwoorden moet zich bevinden eene zinspreuk, en bij dezelve een verzegeld briefje, die zelfde zinspreuk, tot opschrift hebbende, worden gevoegd, behelzende den eigenhandig geschreven naam en woonplaats des schrijvers, terwijl de stukken ter mededinging bestemd, vóór den 1sten December 1842, kosteloos moeten worden ingezonden aan den heer mr. *J. D. W. Pape*, secretaris van het genootschap, te 's Hertogenbosch.

De AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (21 *September*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 51 elf zest.; dito 5 pCt. 101 een zest.; Kansbill. 25¼; Synd. 4½ pCt. 92⅝; Handelm. 155¾, ⅝; O. I. 5 pCt. 97 negen zest., negen zest.; Ardoins 19 drie zest., ⅚, drie, achtste; dito coupon 18½; oude Russen 105⅞, ⅝; Oost. Met. 105¾; Amer. Bankact. 16⅝.

*** Heden overleed, na eene ongesteldheid van ruim twee weken, mijne hartelijk geliefde Echtgenoote, Vrouwe ESTHER CONSTANTIA DE ROOS, in den ouderdom van 56 jaren, na eene gelukkige Echtverbindtenis van 26 jaren.

'S PRINCENHAGE, den 19 September 1841. G. LUIJSTERBURGH.

TE HUUR:

Een onlangs geheel nieuw gebouwd en weldoortimmerd HUIS, bijzonderlijk ingerigt tot een *Magazijn* en *Handelhuis in Manufacturen*. Bestaande het Benedenhuis in eenen zeer ruimen Winkel, met deszelfs glazen Winkelkassen, Loketkassen, Toonbanken en verdere toebehoorten; — drie ruime Kamers, Keuken, Kelder, en verdere Geriefelijkheden. — En het Bovenhuis uit zes zeer schoone behangen en gestukadoorde Vertrekken, een groot Vertrek, door deszelfs Loketkassen bijzonderlijk ingerigt tot *Magazijn*; zeer geriefelijke Keuken, twee groote Zolders en verdere Gemakken; staande en gelegen te *Breda*, op de noordzijde van de Veemarktstraat, Wijk D. n°. 138; kadastraal bekend onder sectie B. n°. 1232. — Informatien zijn te bekomen bij den Uitgevers dezer.

*** Bij L. E. BOSCH EN ZOON, Boekdrukkers te *Utrecht*, zijn van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

I. DE SYNODE DER NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK IN 1841. . . . . *f* 0,40.

II. HANDLEIDING TOT UITOEFENING VAN HET NOTARIS-AMBT in het *Koningrijk der Nederlanden*, door *J. C. DWARS*, Notaris te Utrecht. *Tweede en vermeerderde druk.* . . *f* 5,30.

III. DE FAMILIE VAN EIKENSTEIN OF BESCHOUWING VAN DE WARE GODSDIENST DES HARTEN, door *T. VAN SPALL.* . . *f* 2,70.

IV. Het Jeugdige Leven van SIR WALTER SCOTT, (1771-1792) door hemzelven beschreven en, verrijkt met opheldering en van des Schrijvers Schoonzoon, *J. G. LOCKHART, uit het Engelsch vertaald*, met het Portret. . . . . . *f* 2,90.

V. DE STAD UTRECHT IN HARE BETREKKING TOT DE HOOGESCHOOL, IN DEZELVE GEVESTIGD; *door den Schrijver der Instellingen van Hooger Onderwijs.* (Waarin de regten van de Utrechtsche Hoogeschool worden bewezen.) . . . . . . *f* 1,25.

VI. HET NEDERLANDSCH MUZYKAAL TIJDSCHRIFT, 3de Jaargang, geredigeerd door den Heer Dr. F. C. KIST, hetwelk door uitgebreidere correspondentie in belangrijkheid is toegenomen, en op den 1. en 15. van elke maand geregeld uitkomt. *Met Muzijkstukken en Portretten. Prijs in het Jaar f* 6,—.

VII. TOT AKADEMISCH GEBRUIK:

I. GROENEWOUD, *Grammatica Hebraica*, 8°. . . *f* 1,20.

II. J. F. L. SCHRÖDER, *Elementa Matheseos*, Pars I et II. 8°. . . . . *f* 8,00.

VIII. Het Prospectus en de Inteekeningslijst van het Dichtwerk van den Heer [illegible] *mélange de traductions du Hollandais, de l'allemand, de l'anglais et de poésies du traducteur à f* 1,50, ten voordeele van de weduwen en weezen van de Visscherspink de Vrouw Petronella Pronk, zijn bij de Boekverkoopers nog verkrijgbaar.

*** Door BROESE & COMP., te *Breda*, is op heden den 18den September 1841, aan het Edel Achtbaar Bestuur hunner Woonplaats, ter Vertaling in het Nederduitsch vertoond:

Memoires de MARIE CAPPELLE *Veuve* LAFARGE. Ecrits par elle-meme. 2 volumes. *Paris* 1841.

Bij Bovengemelden is van de pers gekomen en alom verzonden:

REGTSKUNDIG TIJDSCHRIFT,

VOOR HET

NOTARIS-AMBT INGERIGT.

VIJFDE JAARGANG. — N°. 3.

INHOUD.

EERSTE AFDEELING. *Bijdragen.* N°. 60. Beschikkingen om niet. — N°. 61. Overgang van eigendom. — N°. 62. Uiterste wilsbeschikkingen. — N°. 63. Beschikkingen tusschen echtgenooten.

DERDE AFDEELING. *Geregtelijke en Administratieve Beslissingen.* N°. 254. Overtredingen tegen de wet op het notariaat. — N°. 255. Verklaring van lastgeving. — N°. 256. Verkoop van gouden en zilveren werken. — N°. 257. Registratie. — Akten verschillende beschikkingen inhoudende. — N°. 258. Costumiere wetgeving. — N°. 259. Scheiding.

Dit Tijdschrift verschijnt op onbepaalde tijden, in 4 Stukken ieder Deel of Jaargang kompleet, voor den prijs van Vier Gulden.

De Uitgevers van het REGTSKUNDIG TIJDSCHRIFT wenschen in het belang der Nieuwe Inteekenaren, welke nog niet, of gedeeltelijk in het bezit zijn van de reeds uitgegevene Jaargangen, te handelen, door deze DEELEN tegen verminderden, en dus zeer goedkoopen prijs aan te bieden; en wel als volgt:

1°. Zoolang de voorraad strekt, zijn de Vier Jaargangen of Boekdeelen in plaats van *f* 16,—, voor *f* 10,— alom te ontbieden.

2°. Insgelijks zijn afzonderlijke *Jaargangen* of *Deelen* à *f* 3,— verkrijgbaar.

Daar de Redactie van tijd tot tijd op vorige Jaargangen moet verwijzen, zal het voor HH. Inteekenaren eene wezenlijke behoefte zijn de reeds uitgegeven Jaargangen kompleet te bezitten.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.